תיקוני אמצע החיים
ליאת אלבלינג

אוצרת: קרן זלץ

בתוך חלל הגלריה החשוך מציגה ליאת אלבלינג מיצב וידיאו, הפותח פרק חדש בגוף עבודתה לאחר שנים של יצירה בצילום סטילס בלבד. בשלוש עבודות המוקרנות במקביל נפרש מרחב אדריכלי ממשי, אך מרוקן ודיסטופי – מתחם קריית המלאכה בתל אביב. היעדרם הבולט של בני האדם מחולל תחושת ציפייה דרוכה לאירוע העומד להתרחש. תנועת המצלמה מרחפת באופן שיטתי ומונוטוני, סורקת חזיתות, מעברים וגגות חשופים. בשעת שחר מוקדמת נופל אור אפור ורך על הבטון הנוקשה והפצוע. המבט הישיר נחסם על ידי קיר, שדה הראייה מצטמצם, והסביבה העירונית נחווית כמשטח דו־ממדי, העולה מתוך שרטוט הנדסי ומסומן על ידי ארבעת ציווי הניווט: ימין, שמאל, למעלה, למטה.

קריית המלאכה הוקמה בשנות ה־60 של המאה ה־20 בסגנון ברוטליסטי עבור תעשייה זעירה, ועם השנים עברה התמרה תרבותית, כשגלריות וחללי סטודיו החלו לפעול לצד מלאכות מסורתיות. הסטודיו של אלבלינג שוכן ברחוב התנופה, בפאה המזרחית של המתחם – נקודת מוצא גאוגרפית ומושגית למהלך התערוכה. באמצעות ריקון המרחב מנוכחות אנושית ומכאוס היומיום מבטלת האמנית את הגדרת המקום כ"אזור תעשייה", ומחזירה אותו למעמד של תבנית מתאר מופשטת: רעיון הבנוי מגריד של קווים ושל מרווחים.

המעבר מצילום סטילס לווידיאו אינו רק שינוי מדיומלי, אלא מהלך, המאפשר לאמנית למתוח את גבולות הזמן והמרחב, ולברוא עבודה מותאמת־מקום עבור הגלריה השוכנת בלב קריית המלאכה. בדרך זו החלל אינו משמש לתצוגה בלבד, אלא סופג אל תוכו את המרחב החיצוני המקיף אותו, על הבטון, האור וההמוניות הדוממת שלו. התנועה והסאונד מהדהדים בתוך מבנה הגלריה את האדריכלות המקיפה אותה, ובכך מבטלים את ההפרדה בין פנים לחוץ והופכים את חוויית הצפייה להמשך ישיר של הסביבה העירונית.

בעבודת הווידיאו המרכזית נעה המצלמה במקביל לחזיתות הבניינים בתנועה אופקית, רציפה ומכנית. היא ממפה את המבנים, קומה אחר קומה, מהמסד עד לקו הרקיע. באמצעות פעולת עריכה תופרת אלבלינג את המבנים לכדי שרשרת אחת מתמשכת בלולאה אינסופית. בהיעדר התרחשות אנושית, בולטת איכותה החזרתית של הבנייה המודרניסטית הפונקציונלית, והמבט החולף נחשף לשכבות הזמן, שהצטברו על פני השטח: תיקונים מקומיים, שברים, פתרונות מאולתרים, חפצים נטושים ושכבות גרפיטי, שנערמו במרוצת השנים. במעברים בין המבנים מבליחה ברקע השכונה הוותיקה הסמוכה על בנייתה הנמוכה, לצד מנופים, המסמנים את התמורות האורבניות ואת תהליכי הפיתוח המתרחשים בה – רגעים של שאיפת אוויר בטרם ימלא המבנה הבא את המסך.

עבודה נוספת משייטת מעל הגגות ומציעה נקודת מבט מופשטת, בלתי נגישה לצועדים ברחוב. תצפית עילית זו טוענת את המרחב במתח, המזכיר סצנת מעקב או חיפוש בשטח עוין. הגג נתפס כמפלט האחרון במרדף קולנועי, מקום שבו הדרך הלאה היא רק כלפי מטה, והוא טומן בחובו שאריות ועקבות, שננטשו לאורך השנים. האפקט האופטי, המדמה התבוננות בדגם אדריכלי מוקטן, מתעצם בעבודה המוצגת בחדר הפנימי: צילום הרחפן ממעוף הציפור מפשט את הסביבה, מנטרל את התחושה החומרית הכבדה של הבטון ומציג את המבנים כקופסאות קרטון קטנות, בעוד המכוניות והאלמנטים שעל הקרקע נדמים לצעצועים מיניאטוריים על גבי מפה מרחבית. זוהי התבוננות באנטומיה עירונית, המפרקת את המבנים לגורמיהם הראשוניים כדי לבחון ממה הם מורכבים באמת מעבר לרעש ולפיח.

לצד שלוש ההקרנות, שבמכוון אינן מסונכרנות זו עם זו ונפגשות בכל פעם בנקודה אקראית וחדשה, מתפשטת בחלל עבודת סאונד, שהוקלטה בשעות השחר המוקדמות באותו מרחב. הפסקול לוכד את קולות ההתעוררות של אזור התעשייה: המעבר העדין והדק בין דממת הלילה לבין שאון היומיום; צלילים הנבלעים לרוב בהמולה העירונית. הסאונד עצמו הופך ל"חומר בניין", לארכיטקטורה קולית שקופה, המהדהדת את המערכת הבלתי־מדוברת של המקום לפני שהוא מתמלא באנשים.

המושג "תיקון אמצע החיים" אינו מבטא משבר או פירוק, אלא מהלך מפוכח של הערכה מחדש, התבוננות פנימית, שבה הניסיון והזמן שנצברו משמשים כלי לכוונון מחודש של המבט, כעדשת מצלמה המנסה להתמקד בנקודה שהפכה עיוורת. זוהי בחינה מחדש של המסגרות הארכיטקטוניות והנפשיות של החיים, וניסיון להפוך אותן לחומר הגלם המוביל את היצירה.